

Informace ze zdravotnictví Jihočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

České Budějovice
31.8.2005

14

Diabetologie - činnost oboru v Jihočeském kraji v roce 2004

Diabetology - Activity in Branch in the Jihočeský Region in 2004

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru diabetologie v Jihočeském kraji v roce 2004 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a podrobné údaje o léčených diabetících.

Summary

Information on health service activity in the branch of diabetology in the Jihočeský region in 2004 contains data about out-patient care by type of establishment and by district of the region, data about personnel capacity, activity and detailed data about diabetics under treatment.

Diabetes mellitus, úplavice cukrová, lidově cukrovka, je skupina chronických onemocnění, která mají různý mechanismus vzniku a projevují se poruchou metabolismu cukrů, tuků a bílkovin. Jejich společným rysem je zvýšená hladina krevního cukru (glykémie). Tato onemocnění vznikají v důsledku nedostatečného účinku inzulínu, a to buď v důsledku jeho chybění (diabetes mellitus I. typu), nebo jeho zhoršeným působením (diabetes mellitus II. typu). V důsledku těchto poruch metabolismu dochází k rozvoji pro diabetes charakteristických pozdních komplikací. Jde o postižení cév, očí, nervového systému, ledvin a dolních končetin.

Ambulantní diabetologickou péči zajišťovalo v roce 2004 celkem 27 diabetologických ordinací (stejný počet jako v předešlém roce). Ambulantní diabetologická péče byla částečně poskytována také v ordinacích praktických lékařů pro dospělé (podle odevzdaných výkazů se jednalo o 189 ordinací). Mezi okresy nebyl v diabetologické péči zásadní rozdíl.

Zákonem č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních, vchází v platnost nové kategorie zdravotnických pracovníků. Původní kategorie SZP (střední zdravotničtí pracovníci) byla nahrazena ne plně srovnatelnou kategorií ZPBD (zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu). Všude, kde se v této informaci uvádí počet pracovníků, se jedná o přepočtené počty, tj. o součty úvazků, včetně smluvních pracovníků.

K 31. 12. 2004 pracovalo v diabetologických ordinacích celkem 16,11 lékařů a 16,24 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu. Meziročně se počet lékařů nepatrně snížil. Vytíženost lékařů charakterizovaná průměrným počtem léčených diabetiků a počtem provedených ošetření na jednoho lékaře se proti předešlému roku o něco zvýšila. Na jednoho lékaře diabetologa připadlo

v průměru 2 126 diabetiků léčených v diabetologických ordinacích a 33 ošetření za den (za předpokladu 220 pracovních dnů v roce 2004).

Celkový počet ošetření se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 3 %. Na jednoho diabetického pacienta v průměru připadlo 2,5 ošetření za rok. Ke konci roku 2004 se kvůli cukrovce léčilo 46 859 osob (meziroční nárůst o 1 %). Většina pacientů (73 %) byla léčena v diabetologických ordinacích, zbývající se léčili u praktických lékařů pro dospělé. Praktičtí lékaři pro dospělé mohou psát inzulín jen v omezeném počtu a po dohodě s odbornými diabetologickými ordinacemi. V současné době představují diabetici léčení v Jihočeském kraji 7,5 % celkového počtu obyvatel kraje (v ČR 7,0 % obyvatel státu). Počet léčených diabetiků vykazuje rostoucí trend, například v období od roku 2000 do roku 2004 došlo k nárůstu celkového počtu léčených diabetiků v Jihočeském kraji o 15 % (v ČR o 9 %).

Ženy tvořily téměř 54 % z celkového počtu léčených diabetiků. Na základě dlouhodobého sledování počtu léčených diabetiků lze soudit, že u žen je o něco častější výskyt cukrovky než u mužů. Počet diabetických pacientů (evidovaných podle sídla zdravotnického zařízení) v přepočtu na obyvatele je v Jihočeském kraji o něco vyšší než je průměr za celou Českou republiku. Na konci roku 2004 se v přepočtu na 100 tisíc mužů léčilo 7 025 diabetiků (v ČR 6 601 diabetiků) a v přepočtu na 100 tisíc žen 7 936 diabetiček (v ČR 7 316 diabetiček).

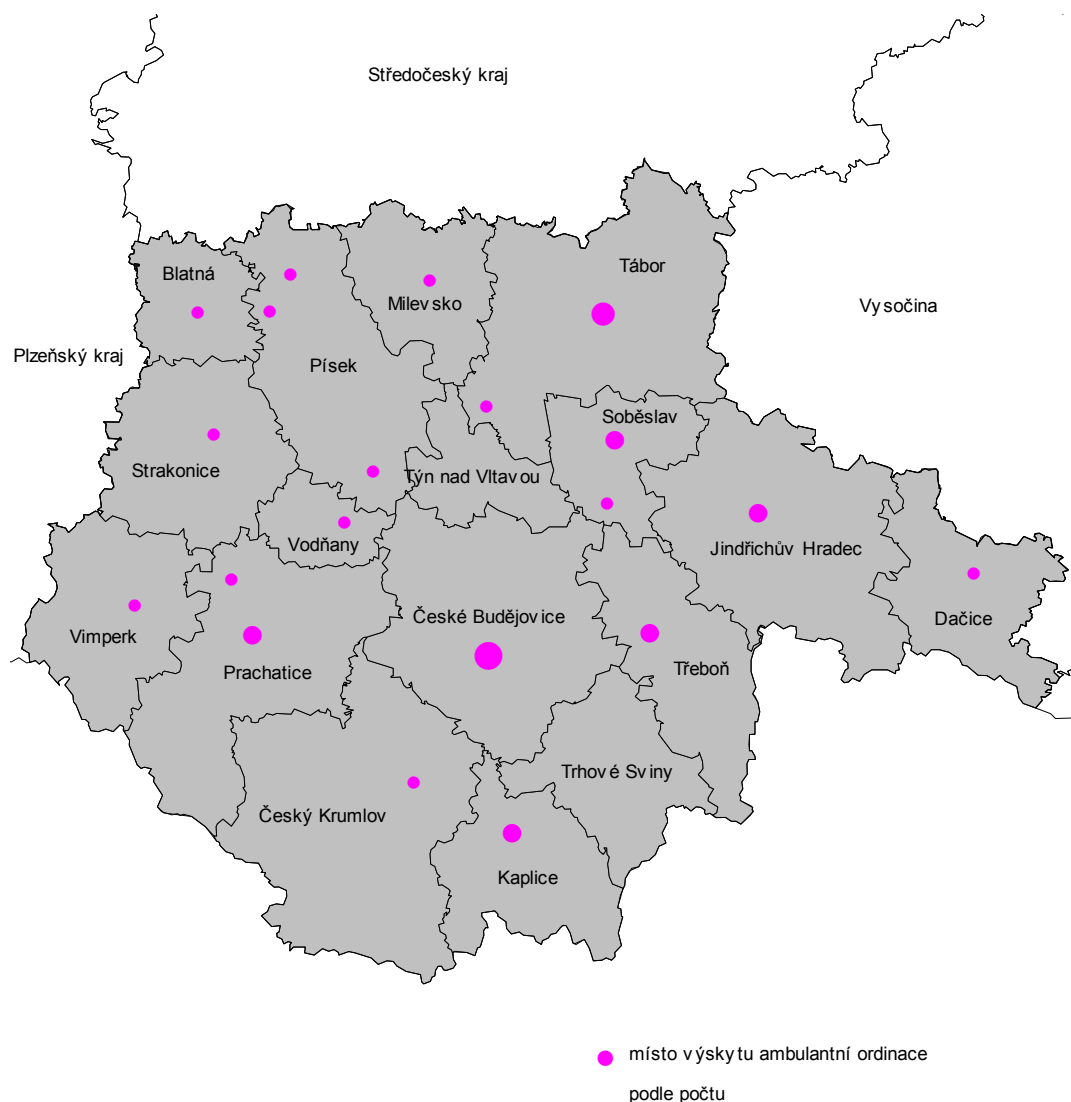
Většina diabetiků se léčila pro diabetes II. typu (42 625 osob), nejméně bylo pacientů se sekundárním diabetem (840 osob). S diabetem I. typu se léčilo 3 394 osob, z tohoto počtu děti do 14 let tvořily 0,4 %, mladiství 15 - 19 let tvořili 1,1 % a dospělí 98,4 %.

Nejčtenějším farmakologickým způsobem léčby bylo podávání perorálních antidiabetik. Perorální antidiabetika (PAD) užívalo 55 % léčených diabetiků, léčba inzulinem byla aplikována u 23 % nemocných. Přibližně 30 % registrovaných diabetiků se léčilo pouze dietou.

Diabetikům může hrozit především selhání ledvin, slepota nebo amputace končetin. Diabetickou nefropatií (poškození ledvin) mělo 3 482 léčených osob, ve srovnání s předchozím rokem se jejich počet snížil o 2,2 % (o 77 osob). Diabetickou retinopatií (poškozením oční sítnice) trpělo 4 515 léčených diabetiků, zde došlo k meziročnímu úbytku o 2,4 % (o 111 osob). Tato choroba představuje jednu z nejzávažnějších pozdních komplikací cukrovky a je nejčastější příčinou slepoty u diabetiků. Další sledovanou diabetickou komplikací je diabetická noha. Jedná se o závažné narušení tkání nohy v důsledku porušeného cévního oběhu a závažným následkem této komplikace bývá amputace dolní končetiny. Diabetická noha se vyskytla u 2 920 léčených osob, z nich 564 osob mělo amputovanou nohu. Počet nemocných s amputací dolní končetiny vzrostl oproti roku 2003 o 15,6 % (o 76 osob). Diabetickou nefropatií mělo 7,4 % z celkového počtu diabetiků léčených v kraji, diabetická retinopatie se u diabetických pacientů vyskytovala s pravděpodobností 9,6 % a diabetická noha s pravděpodobností 6,2 %. Zatímco v přepočtu na obyvatele byl vykazovaný počet nemocných s diabetickou nefropatií a diabetickou retinopatií za Jihočeský kraj zřetelně nižší než za Českou republiku, počet registrovaných diabetiků s diabetickou nohou v kraji naopak výrazně převyšoval celostátní ukazatel.

Zpracovaly: Hana Maxová a RNDr. Marie Kletečková
ÚZIS ČR, Jihočeský krajský odbor
Žižkova 12/ 309, 370 01 České Budějovice
telefon: 387 718 383
e-mail: holomelova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Sít' diabetologických ordinací v Jihočeském kraji k 31. 12. 2004 (s označením správního obvodu obce s rozšířenou působností)

Poznámky:

- 1) Do mapy jsou zahrnuta i detašovaná pracoviště, pokud je zařízení má, zatímco do počtu ordinací v následující tabulce je zahrnut každý právní subjekt vždy jen jednou bez ohledu na to, zda má nebo nemá detašovaná pracoviště. Proto je počet odborných diabetologických pracovišť v mapě vyšší než v následující tabulce.
- 2) V tabulce "Personální zajištění a počty ošetření dle druhu zdravotnických zařízení a dle okresů" nejsou zahrnuti praktičtí lékaři pro dospělé, kteří léčí diabetiky u nich registrované. Tito lékaři nevyčleňují úvazek pro léčbu nekomplikovaných případů diabetes svých registrovaných pacientů a ani nevedou evidenci počtu jim poskytnutých ošetření. V ostatních tabulkách jsou zahrnuty údaje i za tyto praktické lékaře pro dospělé.

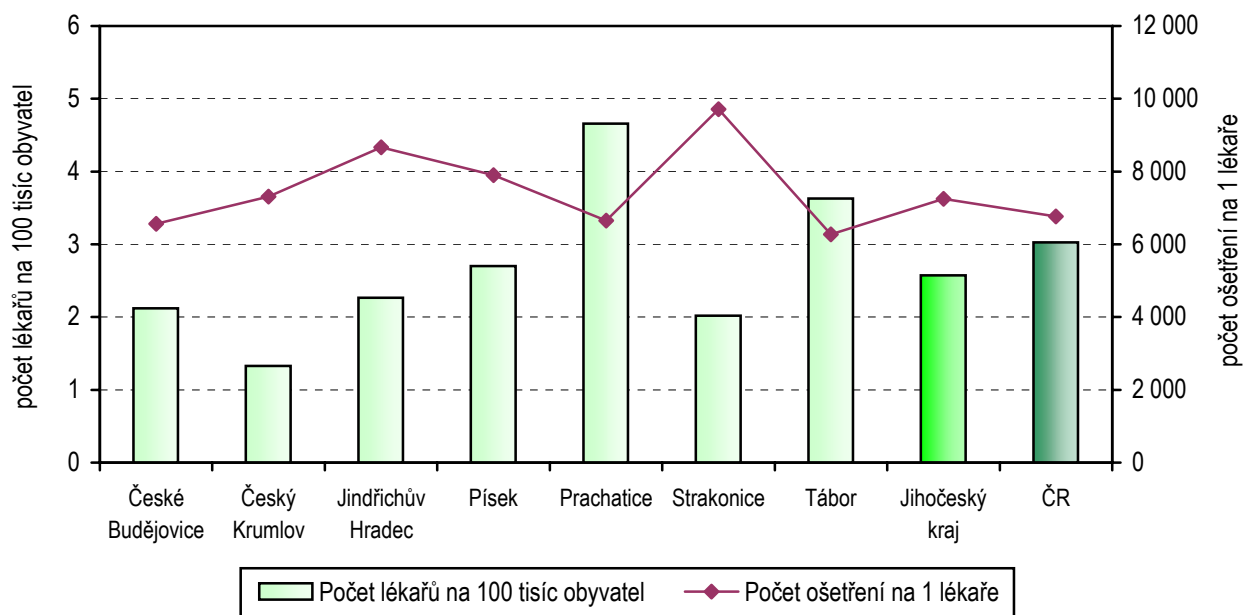
Personální zajištění a počty ošetření dle druhu zdrav. zařízení a dle okresů

Ukazatel	Počet diabetologických ordinací	Počet pracovníků ¹⁾		Počet ošetření - vyšetření	
		lékaři	ZPBD ²⁾	celkem	na 1 lékaře
podle druhu zařízení					
Ambulantní část lůžkových ZZ	6	3,10	3,80	23 314	7 521
Samostatná ordinace lékaře specialisty	14	9,61	8,94	70 956	7 384
Ostatní ambulantní zdravotnická zařízení	7	3,40	3,50	22 558	6 635
Celkem	27	16,11	16,24	116 828	7 252
podle okresů					
České Budějovice	4	3,80	4,00	24 938	6 563
Český Krumlov	3	0,80	0,90	5 851	7 314
Jindřichův Hradec	5	2,10	2,40	18 203	8 668
Písek	2	1,90	1,63	15 010	7 900
Prachatice	4	2,40	2,40	15 964	6 652
Strakonice	3	1,40	1,60	13 599	9 714
Tábor	6	3,71	3,31	23 263	6 270
Jihočeský kraj	27	16,11	16,24	116 828	7 252

¹⁾ Součet úvazků, vč. smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

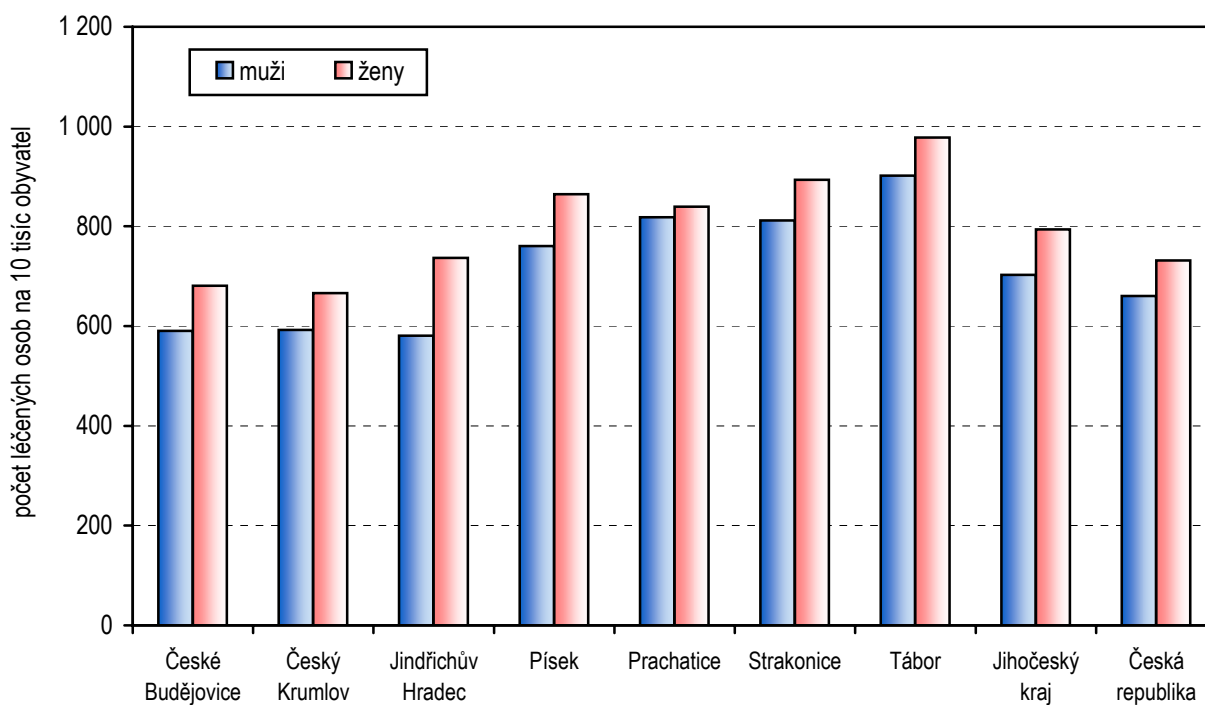
Počet lékařů v přepočtu na obyvatele a průměrný počet ošetření na 1 lékaře v diabetologii podle okresů v r. 2004

Počet léčených diabetiků k 31. 12. 2004

Území, okres	Počet léčených pacientů				Počet nově zjištěných onemocnění		
	celkem	z toho (v %)		u praktického lékaře pro dospělé (v %)	celkem	z toho (v %)	
		muži	ženy			muži	ženy
České Budějovice	11 422	45,3	54,7	48,9	992	45,2	54,8
Český Krumlov	3 785	46,9	53,1	16,3	132	53,8	46,2
Jindřichův Hradec	6 119	43,1	56,9	18,0	356	45,2	54,8
Písek	5 723	45,7	54,3	32,6	304	49,0	51,0
Prachatice	4 272	49,2	50,8	31,8	373	40,8	59,2
Strakonice	5 923	46,6	53,4	20,9	840	45,5	54,5
Tábor	9 615	47,0	53,0	8,8	507	47,5	52,5
Jihočeský kraj	46 859	46,1	53,9	26,9	3 504	45,8	54,2
Česká republika	712 079	46,2	53,8	15,9	54 303	48,1	51,9

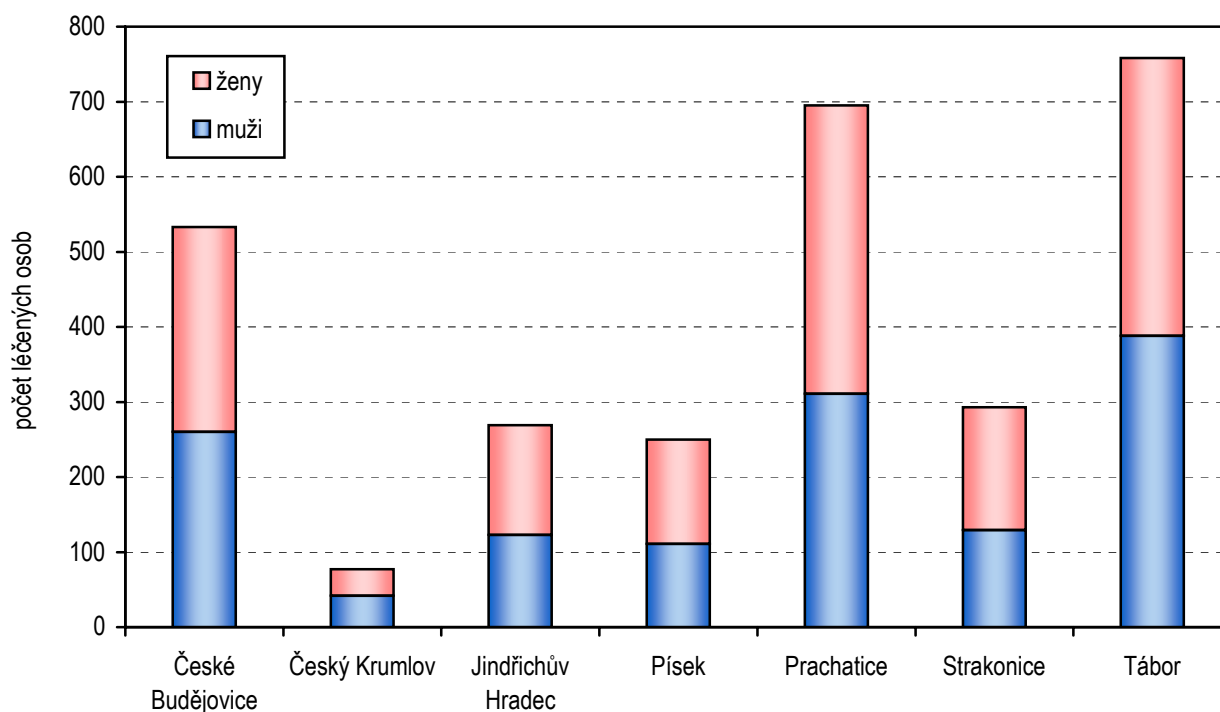
Prevalence diabetiků v závislosti na pohlaví podle okresů (stav k 31. 12. 2004)

Léčené osoby podle jednotlivých typů diabetu

Území, okres	Počet léčených osob				
	absolutně	na 10 000 obyvatel	podle jednotlivých typů diabetu (v %)		
			I. typ DM (E10)	II. typ DM (E11)	sekundární diabetes (E13)
České Budějovice	11 422	637	9,8	87,6	2,6
Český Krumlov	3 785	629	19,1	78,3	2,6
Jindřichův Hradec	6 119	660	7,1	91,7	1,1
Písek	5 723	813	2,4	96,2	1,5
Prachatice	4 272	829	5,0	91,4	3,6
Strakonice	5 923	853	5,3	94,0	0,7
Tábor	9 615	940	4,7	94,3	1,0
Jihočeský kraj	46 859	749	7,2	91,0	1,8
Česká republika	712 079	697	6,8	91,9	1,4

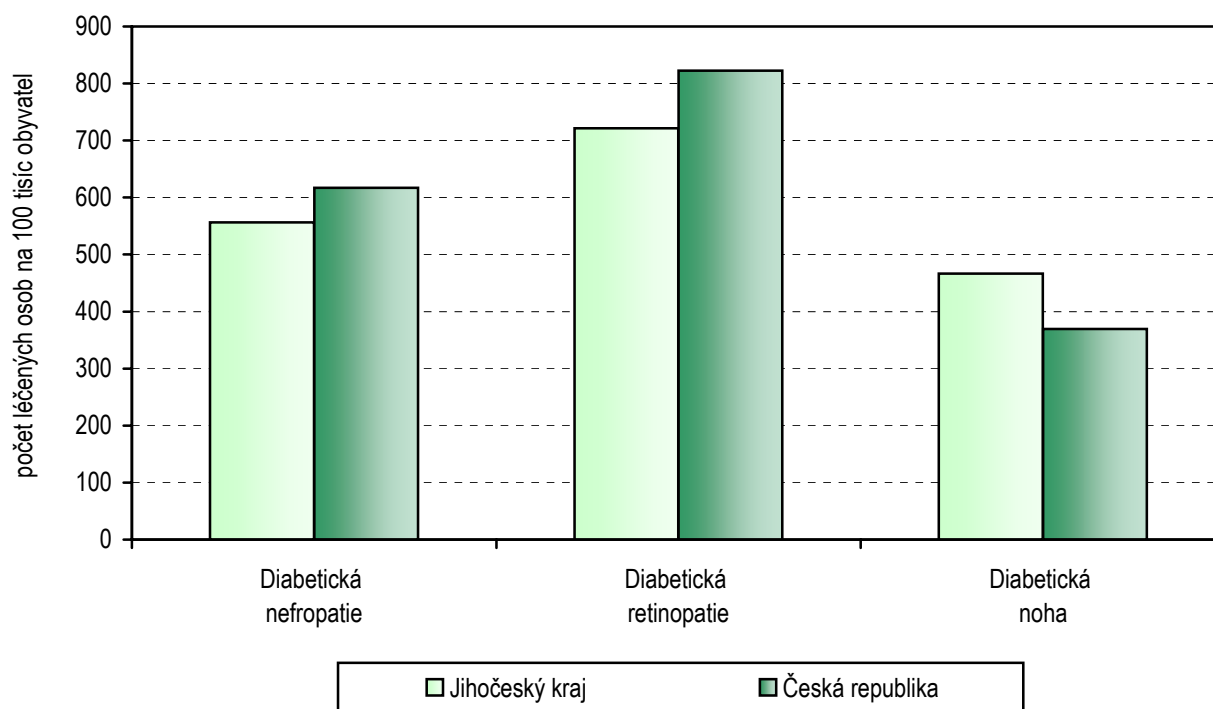
Počet pacientů s poruchou glukózové tolerance podle okresů v roce 2004

Počet léčených osob s chronickou diabetickou komplikací

Území, okres	Diabetická							Podíl pacientů s diabetickou komplikací z celkového počtu pacientů (v %)		
	nefropatie		retinopatie			noha		diabetická nefropatie	diabetická retinopatie	diabetická noha
	celkem	z toho s renální insuficiencí	celkem	z toho		celkem	z toho s amputací			
			proliferativní	slepotá						
České Budějovice	982	366	1 318	357	45	796	124	8,6	11,5	7,0
Český Krumlov	260	133	404	52	8	135	46	6,9	10,7	3,6
Jindřichův Hradec	378	94	485	79	12	315	31	6,2	7,9	5,1
Písek	227	70	251	78	14	150	70	4,0	4,4	2,6
Prachatice	449	204	443	87	16	188	42	10,5	10,4	4,4
Strakonice	432	130	453	142	54	672	169	7,3	7,6	11,3
Tábor	754	158	1 161	213	29	664	82	7,8	12,1	6,9
Jihočeský kraj	3 482	1 155	4 515	1 008	178	2 920	564	7,4	9,6	6,2
Česká republika	63 067	19 265	84 077	18 644	2 364	37 753	7 444	8,9	11,8	5,3

Počet léčených diabetiků s vybranou komplikací v přepočtu na obyvatele v roce 2004

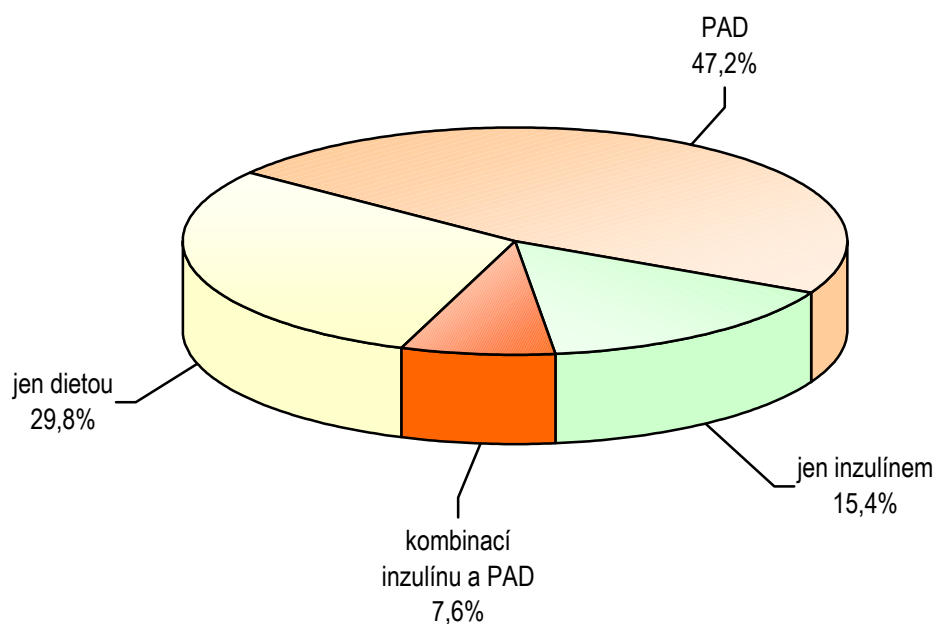

Léčení diabetici podle druhu léčby (stav k 31. 12. 2004)

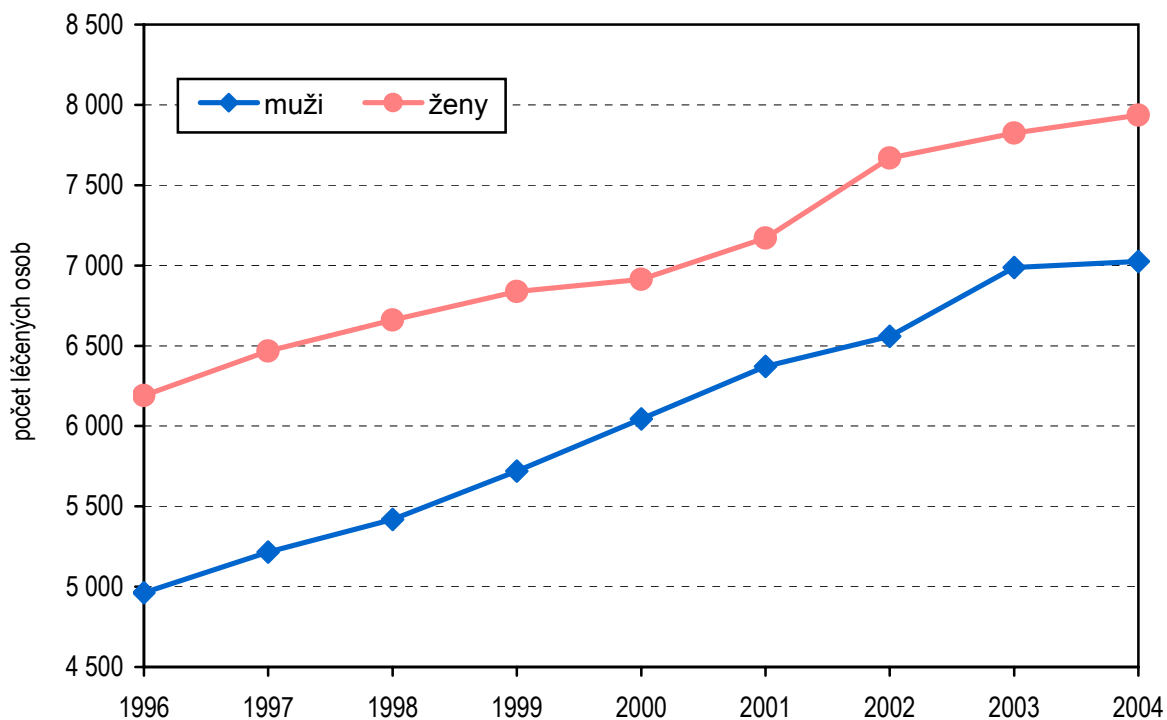
Území, okres	Jen dietou		PAD		Jen inzulínem		Kombinací inzulínu a PAD	
	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel	absolutně	na 10 000 obyvatel
České Budějovice	2 553	142,3	6 099	340,0	2 003	111,7	767	42,8
Český Krumlov	1 374	228,5	1 754	291,6	603	100,3	54	9,0
Jindřichův Hradec	2 001	216,0	2 966	320,1	938	101,2	214	23,1
Písek	2 521	358,3	2 201	312,9	773	109,9	228	32,4
Prachatice	1 360	263,9	2 079	403,5	549	106,5	284	55,1
Strakonice	1 473	212,2	2 804	404,0	1 163	167,6	483	69,6
Tábor	2 668	260,9	4 230	413,7	1 176	115,0	1 541	150,7
Jihočeský kraj	13 950	222,9	22 133	353,7	7 205	115,1	3 571	57,1
Česká republika	242 668	237,4	310 659	304,0	111 937	109,5	46 815	45,8

Struktura léčených diabetiků podle druhu léčby v Jihočeském kraji v roce 2004

(celkem 46 859 diabetických pacientů)

Vývoj počtu léčených diabetiků na 100 tisíc obyvatel v Jihočeském kraji

Vývoj počtu léčených diabetiků v Jihočeském kraji

